

Oponentský posudek pro bakalářskou práci Magdalény Markové

Vliv multimodální chemosenzorické edukace na čichové schopnosti a význam přisuzovaný čichovému vnímání u dětí mladšího školního věku

Práce kolegyně Markové je mimořádně zajímavým příspěvkem k problematice studia čichového vnímání; zajímavost a mimořádnost povaze zpracování této práce uděluje dle mého názoru výjimečně psychologická perspektiva studia čichového vnímání a perspektiva experimentálního výzkumu aplikovaná ve formě systematického tréninku v oblasti zpracování i porozumění čichovým podnětům.

Hned v úvodu tohoto posudku bych ráda zdůraznila, že posuzovanou práci hodnotím jako mimořádně zdařilou, příkladně formálně, jazykově i obsahově zpracovanou. S radostí a se zájmem jsem práci četla a opravdu mne oslovila- tematicky i metodologicky.

Abych ovšem dostála formálním náležitostem posudku k bakalářské práci, okomentuji a zhodnotím na následujících řádcích podstatné aspekty předložené bakalářské práce. Za důležitější součásti tohoto posudku nicméně považuji otázky, které s v závěru tohoto posudku nabízím autorce jako podnětový materiál pro rozpravu i diskusi u obhajoby.

Předkládaná práce je formálně členěna na teoretickou a empirickou část. Samotný text celé práce je ale rozpracován tak, že obě části na sebe navazují, teoretický oddíl plynule přechází v empirickou část s popisem vlastního provedeného výzkumu. Pozorný čtenář může s přechodem k empirickému oddílu dobře rozumět důrazu předkládané práce a má velmi dobře připravené pole pro porozumění výzkumu, se kterým je v empirické části seznamován. Pokud bych měla identifikovat pole pro zlepšení, byl by to právě přechod od teoretické k empirické části. Samotná text by významně vylepšilo hutné shrnutí stěžejních tezí, opěrných bodů nebo poznatků, která autorka z provedeného teoretického přehledu považuje za důležité pro konstrukci vlastního výzkumu (takový elaborovaný poslední odstavec teoretické části). Samotný text teoretické části je čtivý, sepsaný s citem pro postupnou gradaci problematiky a s zřetelným směřováním k jádrovému problému práce: tréninku či intervenci čichu u dětí školního věku.

Empirická část, věnovaná popisu záměrů, metodologie, procedur i výsledků provedené intervenční studie v kvaziexperimentálním formátu je zpracovaná čtivě, věcně správně a s respektem k obvyklým součástem a strukturám zpracování reportů z psychologického výzkumu a s důrazem na potřebný metodologický detail. Prezentace výsledků výzkumu je hutná, místy možná až zbytečně stručná - (zejména u deskriptivní popisy a minimalistický popis výsledků provedený stat. analýz). Hutnost a strohost popisu výsledků výzkumu čtenáři ostře kontrastuje s rozvláčným a dlouhým výčtem hypotéz, které evokují robustnost perspektiv, ke kterým přinese výzkum informace. Vyváženosti textu práce by nejspíš prospělo udržet systém formulace záměrů výzkumu komunikovaný prostřednictvím tří okruhů výzkumných hypotéz i v popisu výsledků výzkumu a nabídnout čtenáři strukturované odpovědi na všechny formulované hypotézy. Diskuse výsledků výzkumu je nicméně zpracovaná mimořádně zdařile a s citem pro studovanou problematiku.

Závěrem tohoto posudku konstatuji, že práci kolegyně Markové hodnotím jako mimořádně zdařilou, kvalitou zpracování i provedení vybočujících z většiny bakalářských projektů předkládaných na našem pracovišti k obhajobě. Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji hodnocení výborně a k diskusi u obhajoby nabízím tyto otázky:

- V diskusi výsledků výzkumu se věnujete otázce možných důvodů pro minimální dopady provedeného intervenčního tréninku. Velmi správně některé z těchto faktorů pojmenováváte.

Na základně vlastní výzkumné zkušenosti s kvaziexperimentálními intervenčními designy mne ale napadá otázka vlivu intenzity a délky provedeného intervenčního programu. Do jaké míry byla intenzita a délka intervenčního programu zvažována ve vztahu k cílovým úrovním trénovaných dovedností? Měla autorka (spolu se svou vedoucí) možnost opírat se o již prověřené formáty tréninků čichu u dětí?

- Specifický problém –a autorkou také v diskusi pojmenovaný je vliv osoby, která trénink implementuje. Názory na to, zda je vhodnější osoba, která trénované osoby zná nebo ne se různí a pravděpodobně spíše souvisejí s tím, kde a jak je trénink realizován. Mnohem závažnější se mi zdá v kontextu provedené studia citlivost použitých měrných nástrojů, resp. potenciál uplatněných měrných nástrojů skutečně zachycovat efekty provedeného tréninku. Prosím tedy autorku o reflexi k otázce souladu měrných (testových) nástrojů a povahy provedeného tréninku (např. ve výzkumech dopadů systematického tréninku poznávacích schopností, zejména dovedností myslet a učit se, se jasně ukazuje, že měřit dopady tréninku dovedností myslet a učit se školním prospěchem opomíjí skutečnou podstatu trénovaných a tréninkem skutečně aktivovaných dovedností a schopností)

doc. PhDr. Gabriela Málková, Ph.D.

Praha 8. 2. 2024